

SZÉKESEFEJÉRVÁR.

TÁRSADALMI HETILAP.

A városi és megyei hatóság, gazdasági-egylet, iskolatanács, s a tanítók és községi jegyzők egyletének

A lap ára

házhöz hordással vagy postán küldve:
Egy évre 6 frt. — kr.
Fél évre 3 frt. — kr.
Negyed évre 1 frt. 50 kr.

Hirdetmény a bélyegdíjon felül, minden három hasábos petisors: Megrendelőinktől 6 — nem megrendelőinktől 8 kréért igtattatik be.
Lapunk számára hirdetéseket felvesznek **Budapestben:** Hasenstein és Vogler, Lang L. és társa, Weisz Móricz.
Bécsben: Oppelik L. és Mosse Rudolf.

KÖZLÖNYE.

Megjelen minden szerdán és szombaton.

83. szám.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Székesfejérvár” szerkesztőségének (Széchenyi-utca 5-ik sz.) címezendők; — a lap ára, hirdetmények és a hirdetményi díjak **Klökner Péter** kiadó könyvkereskedésében vétetnek fel. — Nyilvánterben megjelenő közlemények után három hasábos petisorsért 10 kr. fizetendő.

Bérmertetlen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

A keresetadóról.

Fejérmegye bizottságának szives bizalma folytán, én is tagja lévén a folyó 1875-ik évi keresetadó kivetési egyik megyei bizottságnak, s nem mulasztatom el nyert tapasztalataim egy részét, ezennel a nyilvánosságra hozni; különösen szükségesnek látom ezt most, midőn, az 1876-ik évre eszközözendő általános adóösszeírás küszöbén állunk, leginkább azért, hogy megyénk minden községének lelkére kössem, miszerint a lakások és családtagok összeírásánál, a legnagyobb pontossággal járjon el, elejét véve ezáltal, igen számos egyén megkárosíttatásának, vagy a kincstár megrövidítésének, mert ha valahol úgy itt áll nagyon eclatansan, hogy „minden bűn maga magát bünteti meg.”

Az 1875-ik évben a keresetadó kivetés oly rohamosan eszközöltetett, hogy a sok becsusztott hiba megbocsátható, de ez jövőre már nem leendő hiba, hanem bűn, s különösen a mentségül szolgáljon a multra, a keresetadó-törvény kiegészítését képező gyakorlati utasítás, még a folyó évben tartott tárgyalásoknál, nem is volt megszerzhető, s a maig megjelent ugynevezett „Függelék az 1875-ik évi adótörvényekhez” is csak, oly szükségből valahogy kiegészítő mű, mely maga is ezutánra helyezi kilátásba a gyakorlati utasítás megjelenését!

Sajnos de való, hogy törvényeink szerkesztése szeliden szólva gondatlannak nevezhető, és ez még nagyobb mérvben áll, a fennemlített függelékről, a kormány óriási hivatalnok apparátusát, igen kényelemszeretőnek tüntetik fel az oly munkálatok, melyek, mint törvények kiadva, valamely e törvényben elrendelt intézkedés megértéséhez, 3—4 törvényfo-

lyamra hivatkozást tartalmaznak, nem lenne-e czel-szerűbb a hivatkozások helyett, magukat a törvényeket úgy szerkeszteni, hogy az előbbieket teljesen hatályon kívül helyeztetvén, az újak a teljes szöveget tartalmazzák, hisz a törvény szerkezetének olyannak kell lenni, hogy azt minden ember megérthesse egyszeri olvasásra; de, hogy értse meg szégyen népünk azon törvényeket, melyek egy-egy §-onként szedendők össze, különböző törvénykönyv kötetekből, ezeket ugyan könnyebben lehetett volna úgy szerkeszteni mindjárt, hogy előbbi évfolyamokra hivatkozást ne tartalmazzanak.

A törvény maga, bár arányos kivetést általa elérni nem igen lehet, mégis sokkal jobb elődeinél, mert legalább kiküszöbölte a denunciatio demoralizáló nagy szerepét, pozitívabb alapokra lévén fektetve amazoknál.

Az 1876-ik évre eszközözendő adóösszeírásnál feltétlenül szükséges, hogy a községek, úgy a házak, mint a személyek összeírását a legnagyobb pontossággal eszközöljék, különös tekintettel az 1875-ik évi XXIII. XXIV. és XXIX. t. cikkek, nemkülönbön a pénzügyminiszterium 1875-ik évi 26,601, 27,288, 31,774, 33,492 és a 35386. számú rendeleteire.

Ha az általános adóösszeírás, a fennebbiek szorgos áttanulmányozása után lelkiismeretes pontossággal történik, ha különösen a házadó összeírásnál a nyitott és nem nyitott helyiségek pontosan kijelöltek, ha a bérbe adott, vagy a bérbe nem adható de nem is használt helyiségek megjelöltek, ha úgy a 16 éven felüli, mint ezen aluli családtagok, lelkiismeretes felvételnek, ha a különböző foglalkozású bérlőknél, az előjáróság a szerződés összevonnakítását nem

mulasztja el az adott bevallással, és e körülményt a bevalláson felelőssége mellett bizonyítja, ha a községek előjárói, nemcsak a szokásos módon, hanem külön is figyelemzetetik leginkább az I. és II. oszt. keresetadóval megrovottakat, hogy a kivetést megtekintésük, s ha ezt sérelmesnek találják, a fellebbezési kérvényt — írásban — benyújtják, a község előjáróságának a kérvényre is vezethető bizonyítványával, akkor, de csak is az esetben, ha az előjáróságok fennebbi feltételeknek nagyon lelkiismeretes felelnek meg, remélhető, hogy a keresetadó-kivető bizottságok köteleességük pontos teljesítése mellett képesek lesznek dolgukat úgy végezni, hogy, mint honfiak és felebarátok egyiránt megfelelték feladatuknak, az ezelőtti időkben valóban szennyes szerepet játszó denunciatio pedig, elveszti értékét, és tért foglalni sem lesz képes többé, mi a polgári becsületesség előmozdítására, csak üdvös hatással leendő.

II. Gy.

A vásárokról.

Dömötör országos vásárunk küszöbén egy, — a lapokban koronként megvitatott tárgyról — az országos vásárokról óhajunk egyetmást elmondani. Városunk polgárságának tekintélyes része iparos és kereskedő lévén, úgy hisszük, nem lesz érdeknélküli, ha némi észrevételeket teszünk az országos vásárokról, és ha elmondunk nézetünket a fölött, hogy az országos vásárok minő befolyást gyakorolnak az ipar és kereskedelem fejlesztésére és előmozdítására.

Az országos vásárok igen sokat veszettek hajdani jelentőségükből, mindazonáltal az iparos ember és kereskedő, rendes, folyó napi üzletének pangásáról majdnem kétségbeesve, minden követ megmozdít, hogy állapotján lendíthessen valamicskét. Csekély áru-

TÁRCZA.

Haidé története.

— Irta: Szűts Miklós. —

(Folytatás.)

Egy epizód, mely a történetet el fogja metszeni.

Mily fényes termék, de elhagyottan; mily ragyogó velencei tükrök, bizarr japáni vázák, mahagoni asztalok és kényelmes selyemszövetű karszékek, de nincs, aki nekik örüljön, nincs, akit viszzatükrözzenek. Bizony nem zajos élet az, melyet itt visz egyedül, egy magában Davidoff Alexis Petrovich herceg, ukrainai dúsgazdag birtokos, Páris legszebb aszszonyának sokaktól irigyelt, szerencsés férje.

Szegény beteges, gyenge testű, érzékeny lelkű ember ez. A bánatnak és az egyedüllétnek megleve nedett költészete volt az ő egész élete. Oldalán egy csodaszép nővel, kit imádot, de lekötöni nem bírt; lelkében nemes emberszeretettel, melyet jobbjai napról-napra érezének; agyában megható, fonkolt tervekkel, melyeket sohasem foghat megvalósítani, mert hiányzik az életkedv, a viharedzette testnek kintartó ereje.

Az egyhangú csöndet, melyet kedvenc nemzeti-költői, egy Puskin, Gogoly, Turgenyew társaságában tölt el, csak az órák zenéje hatja át. Az órák zenéje,

az idő zenéje! Midőn nem hallunk egyebet csak az órák perczegését, e gyenge hang kiragad az emberek közül s odavet a végtelenség kebelére.

És hová gondol a herceg, hol jár eleven képzelme? Az Ukrajna roppant sivatagain két testvér él, az egyik vad, szilaj, a másik szelid, törékeny. Az első atyja, a másik anyja sajátjait öröklé. Az első atyja ülteté már hét éves korában az ukrainai vad csikóra, a másikat anyja vette maga mellé a fonószobába, hol együtt énekelte a fonókkal nemzetének szép dalait, ez elnyomott nemzetnek jajkiáltásait a szabadság felé. Az első atyja, a másikat anyja nevelte szerencsétlenné, midőn nagyon szilajnak, midőn nagyon szelidnek nevelte. De a két fiu rajongó szeretettel csüng egymáson, minél szélyebb válnak útaik csak annál jobban szeretik egymást, s a jobbjúk közt is beszéd tárgya lesz a két kis herceg kölesönös ragaszkodása. De az idő, ez egyetlen igérő, mely szavát mindig megtartja, biztos léptekkel halad s a fiukat ifjakká érleli. Az egyik kimegy, a másik hon marad, s midőn a piros, barna az első medvét lövi, a szőke, halvány a „Rus-salká“-t írja s első eposzát adja a világnak.

S az öcs gyakorta kikocsiz egy kedvenc pusztára, itt gondol az ő szeretett bátyjára; s ha jön a csorda, az ukrainai lovak vad csordája, ujongva üdvözlí ezeket. Lobogó sörénnyel, dobogó patával jó száz meg száz ló, a pusztának örökszabad gyermekei; nem készült nyereg, mely hátukra tétessék, nem sarkantyú, mely lágyukat vérezze; szilaj nyiritéssel üdvözlí, mintha már ismernék, majd toporzékolva verik a föl-

det, a vezetőmön nyerit egyet s mint a kilött nyíl iramodik utána az egész gulya, hogy percz alatt eltűnjék. „Ez az én bátyám, ez a szabad, fölterthatatlan természet, ez a rohanó patak, melynek utját semmisen állja” sóhajt föl szomorún magában és hazahajtat.

De hon két levél várja, egyik piros, másik fekete pecsétű. „Isten veled atyám, anyám, isten veled édes öcs. Bocsássatok meg, belékeveredtem az élet örvényébe, nem tudom látlak-e még, ki fogok-e jöhetni. Holnap vivok; bocsássatok meg; ha elesném, isten veletek! Fedor.” A másik levél megmondta a többit.

Ekkor ment Alexis imádot bátyja holttestéhez Dublinba, ekkor ígerte meg a boszut atyjának, ekkor ismerte meg a szép nőt, kiért bátyja elesett, megszerette és nevévé tevő. De az ellenfelet már nem találta.

De most fölriad merengéséből. Levelek érkeztek. Nesztelen léptekkel jó a szolgálma néma meghajtással nyújtja át ezüst tálcán a testes csomagot.

Mi ez? A herceg halaványul. Ismeretlen kéz Hamburgból. Oly ember írja, ki rézszeretesen ismeri ne jének életét. Látja hogy beavatott, hisz másképp nem is hinne neki. Feleségét a szerelem vitte Hamburgba, épen az iránt érzett szerelem, ki az ő bátyját megölte, kivel a hercegnek számadása van.

És irt még sok egyebet, de ki mondhatná el mindazt? Férfi kéz, mely ily méregbe mártá tollát; jöjjön a herceg Hamburgba, a táncvigalomnál majd tények beszélnek.

A herceg csönget.

jával felkeredik, egyik városból ki, a másikba be, s egyik faluból a másikba vándorol azon reményben, hogy túladhát majd portékáján, mert otthon egy sem veszik, miután a közönség megszokta azt, hogy szükségleteit a vásárokon fedezi. De persze ez nem sokat lendít a nyomasztó pénzsűk világban, mert a legkedvezőbb viszonyok között is, alig árul annyit, hogy a bejött pénzzel a fuvar és a napi szükséglet fedezze, emellett még kénytelen áruján potom áron túladni, a vevő hozzá van szokva ahhoz a mi olesó; nem tekint az áru minőségére, tartósságára, hanem csupán az olesóság bir reá vonzerővel. A vásárookra betolakodó idegen kereskedők elárasztják a vásárt silány áruikkal, melyeket mesés olesó árakon vesztegetnek; a solid iparos vagy kereskedő versenyképességéről szó sincs, de árulni még is csak akar valamit, s így ha pénzhez óhajt jutni kénytelen portékáját oly áron elvesztegetni, hogy az eladott áru után annyit sem vesz be, mint a mennyibe neki a hozzá való anyag került; a szegényebb sorsu mester ember gyakran — hogy csak pénzhez jusson, mivel a legszükségesebb kiadásait fedezhesse — még azon alul is kénytelen árulni, mint a mennyibe neki a hozzá való anyag került. Most ha tekintetbe vesszük azt, hogy a vásározás az iparostól mily sok időt rabol el, lehetetlen hogy ne lássuk be azon károkat, melyek a vásárokat által az ipar és kereskedelemre nehezdednek.

Ez alkalommal nincs talán helyén kívül azon megjegyzést kockáztatni, hogy szunnyadó iparunk és kereskedelmünk felvirágoztatására nézve első tényezőként nem volna üdvösebb teendő, mintha a vásárokat egyszer és mindenkorra beszüntetnék. Ez által nemcsak a termelést mozdítanánk elő, de tökéletessé is nyújtanánk alkalmat, azon kívül pedig az ipar és kereskedelem élénkítésére nézve is roppant nagy szolgálatot tenénk hazánknak annyiból, mert saját iparosaink s kereskedőink által biztos kezébe ragadva a kereskedelmet, általa a hitel és bizalom növekednék, míg ismét kiterjedett működése által arra ösztönöznék a még kezdetleges állapotban levő népszályaikat, hogy ipar és kereskedelemben jövőjét látna arra serkentének a fiatal nemzedéket.

A fogyasztó közönség inkább lenne hajlandó szükségleteit otthon fedezni, neki sem kerülne annyiba, midőn mértőföldenkvi távolságra ment a vásárra, hogy azt beszerezze magának silányban annyi árért, mennyit ugyanazt otthon megszerezheti jobban.

Mint minden régi hagyományok, s mint minden rosznak és károsnak vannak ellenségei, roszalói vannak egyuttal barátai és pártolói is, ugyszintén a vásároknak is vannak minden esetre buzgó hívei és pártolói, s szinte halljuk, midőn ellenvetik azon indítványt mely a vásárokat beszüntetését célozzák. A vásárokat mellett felhozzák és végül azt, hogy a falvakban lakó népség helyben nem kapja meg azt, mire szüksége van, s kénytelen a vásárokon beszerezni mindazt, mit a viszonyoknál fogva bevásárolni alkalmatlan volt, továbbá hogy a falusi gazda terményeit, a falusi iparos készítményeit csupán vásárokon értékesítheti stb.

Mindezen ellenvetésekre megnyugtatólag szolgáljon az, hogy a falusi nép hivásárokon ép úgy beszerezheti a szükségleteit mint a mikép eladhatja az eladásra szánt portékáját, s továbbá a községekben mester ember nem lesz kénytelenítve arra, hogy a vásárra vigye portékáját, mert vásár nem lévén, a lakosság megelégszik a falubeli iparos munkájával, ennek foglalkozást ad, mely hasznos a szegény iparos helyzetére.

„Pakold össze azonnal málhámat. Az esti vonattal utazunk Németországba.“

A herezeg halovány, de elhatározott; a gyenge test mintha villanyos erővel egyenesednék föl büszkén, magasan.

És éjjelre a ház már elhagyott; még üresebb némább mint valaha. Csak az idő szelleme ült le a magas álló óra tetejére és egyhangú perverzéssel jelezi az ember utolsó ítélőszékét, mely mindent lát, de mindenhez hallgat, a végtelen idő nyugodt folyását.

A tánczvigalom.

Büneink mulatsággá válnak és mulatságaink bünekké.

Nem különös az, hogy a lényegtelen és ártatlannak hirdett dolgoknak oly sok ember esik áldozatul? Látod a rózsákat arczán hervadni, látod amint napról napra a sirhoz közeleg? E szép leányt egyetlen walzer viszi át a másvilágra. És látod egy másik arczon a kendőzés hamis rózsáit virulni, látod szívében a tettetést, arczán a hazugságot? Egyetlen fölületes mulatságokban töltött esztendő tette a szegényt ilyené. S amit a mulatságok lelkeben rontottak, azt talán semminemű vezeklés jóvá nem teheti. Ez barátját ölte meg egy cotillonért; az hitszegő lett, midőn a terem édes illatai, a zene csábos hizelgése, a szemek lángja elkábították nem erős lábon álló öntudatát és érzelkeit.

Igen, a mi mulatságainkból nem egyszer bünök

E tárgyra vonatkozó egyéb észrevételeinket jövőre hagyjuk fel.

Az igaz hogy sok viz folyik még majd el a Dunán, míg bekövetkezik azaz idő, midőn a vásárokat szükségletességét és az ipar fejlődésére való káros voltát belátandják és így annak eltörlésére a sajtón kívül más tényezők is hatni fognak. Δ

Borászat.

— Ismertetés. —

(Vége.)

A francia pezsgőbor gyártási modor, mely szerint mi készítjük borainkat, sokkal hosszadalmasabb és költségesebb, nagy gyakorlati ügyességet, kiterjedt gyári helyiségeket, gondot és fáradságot igényel, s röviden előadva a következő:

A bor előleges derítés után kevés cukor hozzá-tétellel, üvegekre fejtetik és erősen bedugaszolva s lécek közé rakva 2-3 hónapig pincze felett, meleg helyen tartatik addig, míg a bornak ezukortartalma a meleg által előidézett utóerjedés alatt teljesen fel nem emésztezik. — Általán ismert tény, hogy a borerjedést erjesira és cukor idezi elő, s képez ezen erjedés: szénsavas léget, mely ha a bor zárt helyen erjed, mint az erősen bedugaszolt üvegben, azzal egyesül, s a dugó az üvegből kivétetvén, számtalan gyöngyökben illan el, s okozója azon a szemnek és száznak annyira kellemes pezsgés és csipősségek; továbbá képez szeszt, nagy mennyiségű salakot stb. — A mi borunk telát szénsavas légtartalmát nem mesterséges módon, hanem természetesen utóerjedés által nyeri, mely nemcsak egyáltalán főfájást nem idézhet elő, hanem inkább elősegíti az emésztést, s az egyetlen egy mód a szénsavas léget nagyobb mennyiségben vegyileg tisztán előállítani. — Technikai nehezébb része a gyártásnak a bort az erjedés által támadt nagy mennyiségű salakolt megszabadítani. Mely végből az üvegek pinczébe vitetnek s állványokra jönnek úgy, hogy az üveg szája lefelé áll, — ezen helyzetben az üvegek naponta rázatván, 2-3 hó lefolyásáig maradnak addig, míg a piszok teljesen a dugóra száll. Ez megtörténvén, következik az ugynevezett degorgement, mely nütét abból áll, hogy az üveg vízirányos helyzetben tartván, a dugó egy erre alkalmas ollóval kirántatik, s azon perczen, midőn a dugó a rajta összpontosult piszokkal együtt nagy erő és duranással kimegy, az üveg a vízirányos helyzetből egyenesen állittatik fel a piszokkal mindig ömlik ki egy kevés bor is, mely ily állapotban annyira nyers és csipős, hogy alig ilyható, s hogy kellemes sima legyen, kapja az ugynevezett dogaget, mely jegcezett cukorból (candis) és igen jó cborból álló folyadék; s másodsor bedugaszoltatván, spagettel dróttal lekötetik, nyeri a külső felszerelést és áruba bocsátatik.

A dogage mennyisége a gyáros akaratától függ, s a megrendelő kívánságához képest készítheti édeseb és kevésbé édesen is.

A leg rövidbb idő, mely után az így készített pezsgőbor áruba bocsátható, az üvegre fejtéstől számítva hat hó. S ezen idő alatt minden egyes üveg legkevesebb 250-szer jön a munkás kezébe, s annál jobb a bor, mennél tovább fekszik a degorgement előtt. A nagyobb tökélettel rendelkező gyárosok, mint Cliquot, Roederer, Jacquesson sat. 2-4 évvel előbb nem bocsátják borainkat áruba. Igen emeli a pezsgőbor árt azon körülmény, hogy az erjedés alkalmával sokszor 6-8 néha 10 százalói is eldurran.

fakadnak, és büneinket ismét mulatsággá változtat-hatja számunkra a megszokás vagy mulatsággá ide alizálja az emberiség számára egy nagy költő.

De azért a fényesen kivilágított termék megteltek ma, mint megteltek tíz év előtt és megtelnek eszményi arczával, tíz év múlva is. Sokan örültek látni első bálján a szép görög leányt, ki az egész városnak ismerőse és kedvence vala. És Haidé oly fé-lénk volt, oly szorongó, karja remegett karomban, fehér arca mintha carrari márványból volna faragva, hollófelete haja dús fürtökben borítá gyengéd vállai és nyakára titokteljes sötétséget, olyan volt mintha a koromsötét éjbe takarózott volna halvány, bánatos arczával. Lépése bizonytalan és habozó, tekintete fé-lénk; de a keleti természet lángja mégis keresztültörte fekete szemén, s míg haja a sötét éjjelt, szeme az éj és nap csodás házasságát képviseli. A titkok és talányok e szövetségében, hol minden fehér és fekete, egyetlen kis sziget foglalja magában a vért az életet egy fehér tejben uszó rózsza, mely minden mosolyánál újra virágzik: az ő biborpiros ajaka.

Szép volt nagyon egyszerű fehér ruhájában, mely szeretettel simul szabályos, de gyengéd szilftermeté-hez, olyan volt mint az éj, de nem mint a báléj, királméja.

Híven adott szavához Kenealy is megjelent, ki-tünető udvariassággal közeledett azonnal hozzánk, meglátszott a részvét, mely egész keblét e szegény leány iránt oltította. Itt volt Hoffmann is, ki ma szo-

Az ily modoru pezsgőgyártáshoz csak is természetesen módon szőlőléből nyert valódi bort lehet használni. Holmi megromlott, vagy mesterségesen s agyon kénezett bort teljes lehetetlenség e célra feldolgozni, mert erjedni, de megtisztulni sem fog. S a francia modor szerint utóerjedéssel egybekötött pezsgőbor készítés a legbiztosabb garancia arra, hogy a bor, mely arra használtatott, csakugyan szőlőléből nyert tisztán kezelt bor volt.

Ezek a gyártás fő momentumai, s kit t. olvasóink közül az közelebről érdekel, ha szerencsétlétí gyárunkat látogatásával, bár mikor a legnagyobb készséggel megmutatjuk a részletesebb kezelést is, mert gyárunk bár kinek nyitva áll; ott sehol sincs irva „tilos a bemenet“ nem vagyunk irigyek, mert célunk és törekvésünk nem egyedül anyagi érdekeink, hanem hazánk borászatának emelése, s e pezsgőgyártási modornak itt is meghonosítása. Szerencsésekknek tartjuk magunkat, ha tisztán tartott, s egészséges gyártmányunk által azon több millióra menő összegeket, melyek évente hazánkból pezsgőborokért Franciaországba szivárognak, legalább részben hazánkban visszatart-hatjuk. Munkálatainkat nem vagyunk kénytelenek el-zárt, setét helyen titokteljesen végezni, mert azok látása nem visszariasztás, hanem a legjobb ajánlat boraink élvezetére.

Azon kegyes elismerés folytán, melyben boraink már most is országszerte részesülnek, s azon szép eredmény következtében, melyet borainkkal a bécsi világkiállításon, továbbá az angol és amerikai piacokon is szerencsések valánk elérni; elhatároztuk gyárunkat nagyobbitani, s jelenleg már teljesen kiegyenlített s sokkal tökéleteseb árual szolgálhatunk, mint eddig.

Végül ujjalag felemlítve, hogy gyárunk alakításának főzélja nem agyagi érdekeink emelése, hanem a francia pezsgőbor gyártásnak hazánkban meghonosítása, és ez által egy új jövedelmi forrásnak megnyitása; egszersmind kérjük t. olvasóink további pártolását, s részünkről mindenkorra a legpontosabb és lekiismeretesebb szolgálatot ígérve, kijelentjük, hogy semmiféle francia czéget nem utánunk, hanem csak is magunk ezege alatt bocsátjuk áruba jelenleg három fajta borainkat és pedig Gladiateur, Carte Blanche és Nemzeti pezsgőbor elnevezés alatt.

Velenceze, szeptember hóban 1875.

Pethő Imre és Társai.

Fővárosi levél.

— Budapest, 1875. október 10-én. —

Nem írok ujságot. Elmondták ezt már százan, elmondják még kétszázan, s el is olvassák türelmesen. Október van. Kelle ennél több?

A homályos égen pislogó nap, hosszas álmából felébredt sívító szél rég elmondta már sokak örömeire, de annál többek szomorúságára, hogy elhunyt a nyár. Nincs virág, nincs madár, a mi volt is nagy Magyarországon, talán mind Budapestre húzódt. Virágért virágot, madarakért madarakat nyert a főváros; szép virágokat, jó madarakat.

Szép virágok a tél unalmi elül felmenekült ifju leánykák, s hol virág van, ott a madár sem hiányozhatik. Az is van elég! Értjük alatta a papák reményteljes fiait. — Vártak mindenikre sokan. Új divatu, s Párisból ép most érkezett öltözékekkel amazokra Alter és Kiss; — olesó percentes tökékek emezekre a „Geld

katlanul izgatott és nyugtalan, helyét nem találja s alig mer hozzánk közeledni. Tekintete mindegyre a nézők páholyain tévedez mintha ott keresne valakit.

A terem már megtelt, de még várnak valakit. Fialtal dandyk, kicsipett arszlánok, ez előkelő pique-nique fő rendezői nyugtalanul ügyelnek az ajtó körül s féltékeny szemeket vetnek egymásra. Mindegyik jól tudja mit vár a másik és fél, hogy az aranyalmát elragadja előle. Végre a zene megharsan s e pillanatban minden szem az ajtó felé irányul, a fiatal emberek hosszu orral távoznak, mert a hercegné, ki ép ekkor lép be bájosan ragyogón mint a kelő nap, már magával hozta gavallérját, egy fiatal marquis-t, ki Párisból jött utána, és hanyagul támaszkodva ennek karjára halad a számára főtartott szöglet felé, hol egyszerre tizen is kapkodják köpenykejét mintha egy darabját mindenik emléktül akarná vinni magával.

Bizony csodaszép ő még most is, még mindig azaz „isten ostora“, aki egykor volt; mert vannak nők, kiket mintha büntetésül küldött volna isten a férfinemre; mindennel fölruházvák, ami csak szép és ingerlő és megtartják mindezt egy hosszu pályán körösztült, melyen utjokat pusztulás és veszedelem emlékei szegélyezik míg végre utjokba áll az öregség; de eddig már boszut álltak hosszu időre mindazon elnyomásért, mindazon bünökért, melyekkel nemük ellen a férfi vétkezett.

(Folytatása következik.)